

ผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต

Social Impacts of Phuket Vegetarian Festival

¹ภัทรธมนต์ พลรงค์ และ ²สันติธร ภูริภักดี

¹Phattamon Polrong and ²Santidhorn Pooripakdee

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

¹Faculty of Management Science, Phuket Rajabhat University, Thailand

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

²Faculty of Management Science, Silpakorn University, Thailand

Email: ¹phattamon.k@pkru.ac.th, ²santidhorn@gmail.com

Received August 3, 2022; Revised October 11, 2022; Accepted October 15, 2022

บทคัดย่อ

เทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต ดึงดูดนักท่องเที่ยวนับหมื่นคน ทำให้ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นจำเป็นต้องแบ่งปันการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว ส่งผลให้ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นได้รับผลกระทบด้านสังคมทั้งเชิงบวกและเชิงลบจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ดังนั้นควรมีการศึกษาผลกระทบด้านสังคมและนำไปพัฒนาต่อ เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณค่าทางสังคม ที่ช่วยลดหรือแก้ปัญหาผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรม บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของทาโร ยามาเนะ จำนวน 400 คน ซึ่งเป็นผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับกิจกรรมของเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต และมีประสบการณ์เข้าร่วมงานเทศกาล ใช้วิธีการเลือกหน่วยตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เพื่อวัดผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต มีจำนวน 18 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต มี 2 องค์ประกอบ คือ ผลประโยชน์ทางสังคม และต้นทุนทางสังคม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.574 ถึง 0.883 และโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 55.610, ค่า df เท่ากับ 48, ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (relative χ^2) เท่ากับ 1.159, ค่า p-value เท่ากับ 0.210, ค่า GFI เท่ากับ 0.985, ค่า NFI เท่ากับ

0.990, ค่า TLI เท่ากับ 0.995, ค่า CFI เท่ากับ 0.999, ค่า RMSEA เท่ากับ 0.020, และค่า RMR เท่ากับ 0.043

คำสำคัญ: ผลกระทบด้านสังคม; เทศกาลถือศีลกินผัก; ผลประโยชน์ทางสังคม; ต้นทุนทางสังคม

Abstract

The Phuket Vegetarian Festival attracted tens of thousands of tourists, forcing local residents to share services and facilities with them. Consequently, the activities taking place in the area have both positive and negative social impacts on the local residents. Therefore, the social impacts should be researched and developed further in order to promote social values that aid in minimizing or resolving the impacts in a tangible manner. The purpose of this article is to analyze the confirmatory factor about the social impacts of the Phuket Vegetarian Festival with quantitative research. The sample size was determined using the Taro Yamane method. The sample comprised 400 individuals who lived in close proximity to the activities of the Phuket Vegetarian Festival and who had attended the festival in the past. Using the approach of purposive sampling, the sample was collected. The questionnaire instrument evaluating the social impacts of the Phuket Vegetarian Festival contained eighteen items on a five-point Likert scale. The statistics used to analyze the data were descriptive statistics and confirmatory factor analysis. The result of the study found that there were two elements to the social impacts of the Phuket Vegetarian Festival, which were social benefits and social costs, with the factor loading ranging from 0.574 to 0.883. The model was consistent with the empirical data. The goodness of fit statistics were: chi-square test = 55.610, df = 48, relative $\chi^2 = 1.159$, p-value = 0.210, GFI = 0.985, NFI = 0.990, TLI = 0.995, CFI = 0.999, RMSEA = 0.020, and RMR = 0.043.

Keywords: Social impact; Vegetarian Festival; Social benefit; Social cost

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาภาคอุตสาหกรรมอีเวนต์มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะงานเทศกาลประจำปีกลายเป็นกระแสหลักทางการท่องเที่ยวของนานาชาติ เนื่องจากมีบทบาทสนับสนุนการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่น ด้วยการดึงดูดผู้เข้าร่วมงานจากทั่วทุกมุมโลก สร้างการจ้างงานระยะสั้นและสร้างรายได้จากการใช้จ่ายของผู้เข้าร่วมงาน เช่น ค่าบัตรเข้าชมงาน

ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าซื้อสินค้าและบริการ เป็นต้น ผลกระทบเชิงบวกด้านเศรษฐกิจเหล่านี้ส่งผลให้ผู้อยู่อาศัยในเมืองเจ้าภาพจัดงานมีการรับรู้และมีทัศนคติที่ดีต่องานเทศกาล (Chiciudean et al., 2021; Gozini & Tseane-Gumbi, 2017; Perić, 2018; Rivera et al., 2016; Safari et al., 2021) อย่างไรก็ตามความสำเร็จของการจัดงานเทศกาลไม่ได้วัดเพียงผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงส่งผลกระทบต่อสังคมวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งต่อชุมชนท้องถิ่น จึงมีนักวิชาการให้ความสนใจศึกษาผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมของงานเทศกาล ส่งผลให้มีความวิจัยเชิงประจักษ์เพิ่มมากขึ้น จากการศึกษาพบว่า ผู้อยู่อาศัยในชุมชนมีการรับรู้ผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ สำหรับผลกระทบเชิงบวก ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ทัศนคติที่ดีต่อองค์กรผู้จัดงาน ผลประโยชน์ด้านความปลอดภัย ผลประโยชน์ทางวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจของชาติ และเอกลักษณ์ของชุมชน ส่วนผลกระทบเชิงลบ ประกอบด้วย ต้นทุนทางสังคม และต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม (Pavluković et al., 2017) อีกทั้งการศึกษาทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในชุมชนต่อผลกระทบด้านสังคมจากการจัดงานเทศกาล สามารถจำแนกออกเป็น 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผลประโยชน์ทางสังคม และต้นทุนทางสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบย่อยแตกต่างกันตามรูปแบบและบริบทของงานเทศกาล รวมทั้งพบว่าความผูกพันของชุมชนและอารมณ์ความสามัคคี มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบเชิงบวกด้านสังคม การสนับสนุนและการพัฒนาการจัดงานเทศกาล รวมถึงสามารถส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของผู้อยู่อาศัยในชุมชน กล่าวได้ว่าการรับรู้ผลกระทบเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อการยอมรับ การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนการจัดงานเทศกาล นอกจากนี้ยังช่วยรื้อฟื้นและสืบสานวัฒนธรรมประเพณี นำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน ดังนั้นผู้จัดงานและผู้มีอำนาจส่วนท้องถิ่นจึงควรเฝ้าติดตามผลกระทบดังกล่าว เพื่อพัฒนาการจัดงานเทศกาลให้มีคุณภาพ นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม (Chanseelamai & Chansuwan, 2021; Chiciudean et al., 2021; Delamere, 2001; Li & Wan, 2017; Pratipnatsiri & Kraiwanit, 2019; Vongthathongdam et al., 2019; Yolal et al., 2016; Yozukmaz et al., 2020)

สำหรับเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต เป็นเทศกาลทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานนับร้อยปี และด้วยพลังความศรัทธาทำให้สามารถดึงดูดผู้เข้าร่วมงานจำนวนมากต่อปี มีทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ก่อให้เกิดรายได้สู่ภาคธุรกิจ (Buranasuwon, 2018; Cohen, 2009; Kijchainukul, 2020) อย่างไรก็ตามการจัดงานเทศกาลขนาดใหญ่เป็นหนึ่งในสาเหตุหลักของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สร้างผลกระทบต่อโลก รวมถึงส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อผู้อยู่อาศัยในชุมชนท้องถิ่น (Bagiran & Kurgun, 2016; Chiciudean et al., 2021; Delamere et al., 2001; Moiescu et al., 2019; Pavluković et al., 2017; Scholtz et al., 2019; Yolal et al., 2016) อย่างไรก็ตามมีการศึกษาเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผักในจังหวัดภูเก็ต ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของประโยชน์ทางสังคมและต้นทุนทางสังคม ซึ่งผลการศึกษาจะมีคุณค่าเชิงวิชาการ

สามารถใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยรองรับงานวิจัยด้านผลกระทบทางสังคมของเทศกาลในอนาคต และหากนำผลการศึกษาไปพัฒนาต่อยอดจะสามารถส่งเสริมให้เกิดคุณค่าทางสังคม ที่ช่วยลดหรือแก้ปัญหาผลกระทบจากการจัดงานเทศกาลอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงทั้งมรดกที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง อันจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันผลกระทบต่อด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต

การทบทวนวรรณกรรม

เทศกาลถือศีลกินผัก

เทศกาลถือศีลกินผักในจังหวัดภูเก็ต เป็นประเพณีที่ถูกสืบทอดมาอย่างยาวนานจากรุ่นสู่รุ่น จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลากว่า 197 ปี ประเพณีนี้เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2368 ในสมัยของพระยาถลางเป็นเจ้าเมืองภูเก็ต มีคณะจิวจากประเทศจีนเดินทางเข้ามาเปิดการแสดงที่บริเวณตำบลกะทู้ ขณะเดียวกันก็เกิดโรคภัยไข้เจ็บทำให้คนในพื้นที่เจ็บป่วย คณะจิวจึงจัดพิธีเจี๊ยะฉาย หรือประเพณีถือศีลกินผักตามความเชื่อของชาวจีนฮกเกี้ยน เพื่อขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภายหลังสถานการณ์โรคภัยไข้เจ็บทุเลาลง ชาวภูเก็ตจึงเกิดความศรัทธาและประกอบพิธีเจี๊ยะฉาย ในวันขึ้น 1 ค่ำ ไปจนถึงวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9 นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทำให้การจัดงานเทศกาลถือศีลกินผักมีระยะเวลาการจัดงาน 9 วัน 9 คืน (Buranasuwat, 2018)

เมื่อถึงช่วงเทศกาลถือศีลกินผัก ศาลเจ้าหรือฮ้อมหลายแห่งในจังหวัดภูเก็ตจะศึกคักด้วยผู้เข้าร่วมงานที่มีจิตศรัทธาสวมใส่ชุดสีขาวจำนวนมากนับหมื่นคน มีจุดมุ่งหมายมาสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเสริมสร้างบุญบารมีให้ตนเอง โดยการประกอบพิธีกรรมจะถูกจัดขึ้นตามศาลเจ้าหลักในจังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วย ศาลเจ้ากะทู้ ศาลเจ้าจุกยู่เต้าโป้เก็ง ศาลเจ้าบางเหนียว ศาลเจ้าท่าเรือ ศาลเจ้าสะพาน ศาลเจ้าแสงธรรม ศาลเจ้าสามกอง ศาลเจ้าสะพานหิน และศาลเจ้าเชิงทะเล อีกทั้งผู้เข้าร่วมงานสามารถสัมผัสประสบการณ์จากกิจกรรมย่อยเชิงวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม เช่น พิธีอ๊วเก็ง (แห่พระรอบเมือง) พิธีโก้ยโหย้ (ลุยไฟ) และพิธียกเสาโกเต้ง เป็นต้น สิ่งสำคัญที่ทำให้เทศกาลถือศีลกินผักมีความเป็นเอกลักษณ์คือ ปรากฏการณ์แสดงโดยร่างทรงที่เรียกว่า ม้าทรง เป็นการแสดงอภินิหารโดยใช้อาวูชทำร้ายร่างกายตนเอง มีความเชื่อว่าเป็นการให้พรแก่ผู้เข้าร่วมงาน รวมทั้งการรับประทานอาหารพื้นเมืองภูเก็ตที่ปรุงตามหลักเจี๊ยะฉาย มีความเชื่อว่าจะช่วยเสริมสิริมงคลแก่ตนเอง กล่าวได้ว่าเทศกาลถือศีลกินผักเป็นประเพณีท้องถิ่นที่มีความพิเศษในหลายมิติ ประกอบกับจังหวัดภูเก็ตเป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวระดับโลก ด้วยเหตุนี้สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการจึงมีเป้าหมาย

ในการยกระดับงานเทศกาลถือศีลกินผักให้เป็นงานเทศกาลระดับนานาชาติ และขยายกลุ่มตลาดไปสู่ นักเดินทางรุ่นใหม่ (Buranasuwan, 2018; Cohen, 2009; Kijchainukul, 2020)

โดยสรุปเทศกาลถือศีลกินผักในจังหวัดภูเก็ต เป็นอีเวนต์ทางวัฒนธรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณีของคนไทยเชื้อสายจีน ดึงดูดผู้เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก ทั้งผู้อยู่อาศัยในพื้นที่และนัก เดินทางจากต่างจังหวัด ตลอดจนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ทำให้เกิดรายได้จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การจัดการงานเทศกาลขนาดใหญ่ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคมตามมา

ผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลต่อชุมชนท้องถิ่น

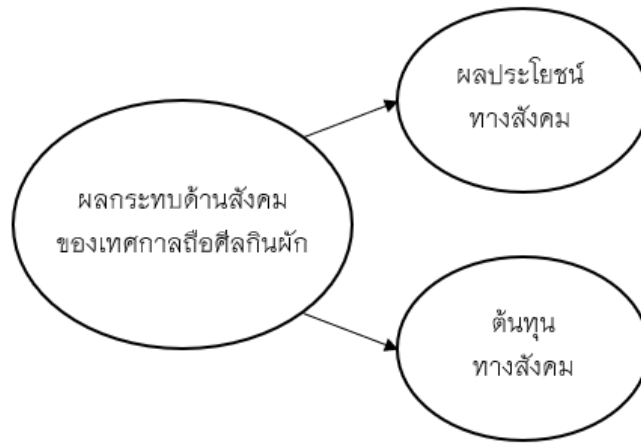
ในภาคการท่องเที่ยวและงานอีเวนต์มีการศึกษาถึงผลกระทบด้านสังคมตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 เกี่ยวกับการรับรู้และทัศนคติของผู้อยู่อาศัย คุณภาพชีวิต และคุณลักษณะของจุดหมายปลายทาง ต่อมา มีแนวโน้มศึกษาผลกระทบจากงานอีเวนต์พิเศษ เช่น ตูร์เดอพร็องส์ โอลิมปิก และเทศกาลดนตรี เป็นต้น แนวคิดส่วนใหญ่เกี่ยวกับการรับรู้ผลกระทบด้านสังคมของผู้อยู่อาศัยในชุมชนเจ้าบ้านถึงผลประโยชน์ที่ จับต้องได้ ประกอบด้วย การเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าในท้องถิ่น ความรู้สึกมีส่วนร่วมของชุมชน และ ความรู้สึกของชุมชน (Baraibar-Diez et al., 2020) โดยผู้อยู่อาศัยในชุมชนมีการรับรู้ผลกระทบด้าน สังคมทั้งเชิงบวกและเชิงลบจากการจัดงานเทศกาล (Pavluković et al., 2017) สำหรับผลกระทบเชิงลบ ประกอบด้วย มลภาวะทางเสียง การก่อกรวนและอาชญากรรม ความแออัดจากจำนวนผู้เข้าร่วมงาน ปัญหาการจราจรและที่จอดรถ ของเสียและขยะเพิ่มขึ้น ความเสียหายต่อธรรมชาติ การใช้โครงสร้าง พื้นฐานมากเกินไปเกินความสามารถในการรองรับ ราคาสินค้าและบริการเพิ่มสูงขึ้น (Moiescu et al., 2019; Scholtz et al., 2019) ส่วนผลกระทบเชิงบวก ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจเมื่อเป็นเจ้าภาพจัดงาน การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชุมชน การยกระดับภาพลักษณ์ของเมืองหรือประเทศจุดหมายปลายทาง ประชากรในท้องถิ่นมีโอกาสหารายได้เสริม การเรียนรู้วัฒนธรรมในช่วงเทศกาล เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ การมีส่วนร่วมในงานเทศกาล ชุมชนท้องถิ่นยอมรับการจัดการจัดงาน มาตราฐานความเป็นอยู่ของผู้อยู่อาศัยในชุมชนดีขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานในเมือง ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้น (Delamere, 2001; Pavluković et al., 2017; Scholtz et al., 2019) อีกทั้งช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว สร้างโอกาสให้กับธุรกิจในพื้นที่ และเพิ่มอัตราการจ้างงาน (Scholtz et al., 2019) อย่างไรก็ตามความสำเร็จที่ยั่งยืนของการจัดงานอีเวนต์และงานเทศกาลไม่ได้วัด เพียงผลกระทบด้านเศรษฐกิจ แต่รวมไปถึงผลกระทบด้านสังคมทั้งเชิงบวกและเชิงลบที่ส่งผลต่อชุมชนท้องถิ่น

สำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสังคม นิยมใช้แบบวัดทัศนคติผลกระทบด้านสังคมของ เทศกาล (Festival Social Impact Attitude Scale: FSIAS) ถูกพัฒนาขึ้นโดย Delamere et al. (2001) ประกอบด้วย 47 ข้อคำถาม จำแนกเป็นเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ผลประโยชน์ทางสังคม (Social Benefits) และต้นทุนทางสังคม (Social costs) อีกทั้งเมื่อประเมินมิติของแต่ละองค์ประกอบเพิ่มเติม พบว่า ผลประโยชน์ทางสังคม ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 2 ประการ คือ ประโยชน์ชุมชน (Community

benefits) และประโยชน์ทางวัฒนธรรม/ การศึกษา (Cultural/ educational benefits) ส่วนต้นทุนทางสังคม ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 2 ประการเช่นกัน คือ ปัญหาคุณภาพชีวิต (Quality of life concerns) และปัญหาทรัพยากรชุมชน (Community resource concerns) มีการนำไปปรับใช้เพื่อวัดผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลดนตรีและเทศกาลภาพยนตร์ (Bagiran & Kurgun, 2016; Chiciudean et al., 2021; Yolal et al., 2016) นอกจากนี้ยังมีการทดสอบแบบวัดภายใต้แบบจำลองความคาดหวัง-มูลค่าของทัศนคติ ส่งผลให้ข้อคำถามลดลงเหลือ 25 ข้อ จำแนกเป็น 2 องค์ประกอบหลัก คือ ผลประโยชน์ทางสังคม จำนวน 16 ข้อ และต้นทุนทางสังคม จำนวน 9 ข้อ อย่างไรก็ตามยังคงมีความต้องการอย่างมากในการตรวจสอบ FSIAS เพิ่มเติม โดยการนำไปประยุกต์ใช้กับงานเทศกาลและงานเฉลิมฉลองประเภทต่าง ๆ สามารถช่วยให้เข้าใจทัศนคติของผู้อยู่อาศัยที่มีต่อผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลมากยิ่งขึ้น ข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อผู้จัดงานในการตัดสินใจระหว่างการวางแผนและการจัดการงานเทศกาลชุมชน อีกทั้งผู้จัดงานและผู้อยู่อาศัยในชุมชนต่างเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเพิ่มผลประโยชน์ทางสังคม และลดต้นทุนทางสังคมจากการจัดงานเทศกาล ดังนั้นผลกระทบด้านสังคมจึงต้องมีการพิจารณาอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการจัดงานเทศกาลมออบมรดกที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง และผู้อยู่อาศัยมีทัศนคติเชิงบวกต่อการจัดงานเทศกาล ทั้งนี้ผลกระทบด้านสังคมสามารถช่วยประเมินความสำเร็จของการจัดงานเทศกาล เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้อยู่อาศัยในชุมชน (Chiciudean et al., 2021; Delamere, 2001; Yolal et al., 2016)

โดยสรุปการจัดงานเทศกาลไม่เพียงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลกระทบด้านสังคมมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ สามารถจำแนกเป็นผลประโยชน์ทางสังคมที่ชุมชนได้รับจากการจัดงาน และต้นทุนทางสังคมที่ชุมชนถูกรบกวนในระหว่างการจัดงานเทศกาล ดังนั้นผู้จัดงานควรตระหนักถึงผลกระทบด้านสังคมที่เกิดขึ้น และเฝ้าติดตามผลกระทบที่มีต่อทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของงานเทศกาล นำไปสู่การจัดงานเทศกาลอย่างยั่งยืน

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี ผู้วิจัยพบว่า ผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือคือลึกลับเกิดขึ้นจากการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทำให้ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นจำเป็นต้องแบ่งปันการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว ส่งผลกระทบด้านสังคมทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น ประกอบด้วย ผลประโยชน์ทางสังคม และต้นทุนทางสังคม จึงนำผลสรุปการศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัยคือ จังหวัดภูเก็ต ประชากรในการวิจัยคือ ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนที่มีสัญชาติไทย จังหวัดภูเก็ต จำนวน 407,364 คน (The Bureau of Registration Administration, 2021) ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ ร้อยละ 5 ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน (Yamane, 1973) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อาศัยในท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับกิจกรรมของเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต และมีประสบการณ์เข้าร่วมงานเทศกาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถาม เพื่อวัดผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก ตามแนวคิดของ Delamere (2001) มีจำนวน 18 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามมาตรฐานค่าของลิกเคิร์ต (Likert Scale) โดยระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Likert, 1932) มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item–Objective Congruence: IOC) ทุกข้อมีค่าเท่ากับ 1 และตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้อยู่อาศัยในชุมชนที่มีประสบการณ์เข้าร่วมงานเทศกาลถือศีลกินผัก จำนวน 50 คน นำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นพบว่า ค่าแอลฟาของคองนาค (Cronbach's Alpha) ของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.903 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเพียงพอ (Nunnally, 1978)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ใช้แบบสอบถาม และมีการขอความยินยอมในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง มีช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565 ทั้งนี้ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับมาคืนมา จำนวน 400 ชุด

การวิจัยนี้เป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่หนึ่ง (1st order confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรม AMOS สถิติประกอบด้วย ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้ ค่า relative χ^2 ต้องมีค่าน้อยกว่า 2 หรือค่า p-value มีค่ามากกว่า 0.05 ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน ได้แก่ ค่า GFI, NFI, TLI, และ CFI, ต้องมีค่ามากกว่า 0.95 ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า ได้แก่ RMSEA, RMR ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05 (Schumacker & Lomax, 2016)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (จำนวน 250 ราย, ร้อยละ 62.50) มีอายุระหว่าง 35-44 ปี (จำนวน 137 ราย, ร้อยละ 34.30) มีสถานภาพโสด (จำนวน 227 ราย, ร้อยละ 56.80) มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (จำนวน 214 ราย, ร้อยละ 53.50) อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ตมากกว่า 20 ปี (จำนวน 170 ราย, ร้อยละ 42.50) มีประสบการณ์เข้าร่วมงานเทศกาลถือศีลกินผักมากกว่า 3 ครั้ง (จำนวน 235 ราย, ร้อยละ 58.80)

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่หนึ่งของผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต พบว่า มีค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 55.610, ค่า df เท่ากับ 48, ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (relative χ^2) เท่ากับ 1.159, ค่า p-value เท่ากับ 0.210, ค่า GFI เท่ากับ 0.985, ค่า NFI เท่ากับ 0.990, ค่า TLI เท่ากับ 0.995, ค่า CFI เท่ากับ 0.999, ค่า RMSEA เท่ากับ 0.020, และค่า RMR เท่ากับ 0.043 จึงสรุปได้ว่า ผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผักประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลประโยชน์ทางสังคม และต้นทุนทางสังคม

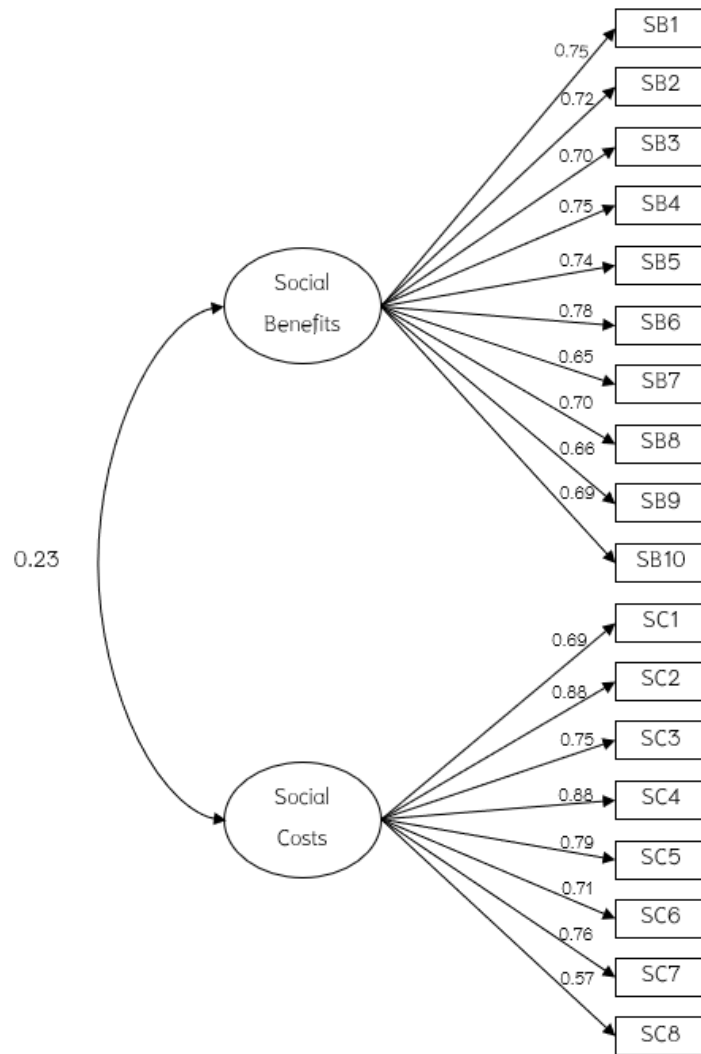
เมื่อพิจารณาผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก พบว่า มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 18 ตัวแปร โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.574 ถึง 0.883 และทุกตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 แสดงว่าทุกตัวแปรมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในระดับที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้กลุ่มตัวแปรมีค่าความเชื่อมั่นเชิงองค์ประกอบ (Composite Reliability: CR) เท่ากับ 0.955 และมีค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) เท่ากับ 0.541 สรุปได้ว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความเหมาะสมเป็นองค์ประกอบภายใต้ตัวแปรแฝง

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ผลประโยชน์ทางสังคม วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 10 ตัวแปร โดยตัวแปร การเรียนรู้สิ่งใหม่ (SB6) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย (SB4), การพัฒนาทักษะและความสามารถด้านวัฒนธรรมใหม่ (SB1), การสัมผัสประสบการณ์จากกิจกรรมใหม่ (SB5), การส่งเสริมสุขภาพและความอยู่ดีมีสุข (SB2), งานเฉลิมฉลองของชุมชน (SB8), ความรู้สึกภาคภูมิใจ (SB3), ความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน (SB10), ชุมชนได้รับการยอมรับในเชิง

บวก (SB9), คุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน (SB7) (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.776, 0.750, 0.749, 0.736, 0.720, 0.704, 0.703, 0.689, 0.656, และ 0.651 ตามลำดับ) สำหรับต้นทุนทางสังคม วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 8 ตัวแปร โดยตัวแปร การใช้ทรัพยากรบุคคลของชุมชนมากเกินไป (SC2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การจราจรแออัด (SC4), ความแออัดในชุมชน (SC5), การบุกรุกชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน (SC7), ระดับเสียงดังรบกวน (SC3), สูญเสียความเป็นส่วนตัว (SC6), จำนวนขยะเพิ่มมากขึ้น (SC1), รบกวนการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน (SC8) (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.883, 0.877, 0.790, 0.757, 0.754, 0.711, 0.693, และ 0.574 ตามลำดับ)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของผลกระทบด้านสังคม

ตัวแปรแฝง	ผลประโยชน์ทางสังคม			ต้นทุนทางสังคม			r ²
	(SB)			(SC)			
ตัวแปรสังเกตได้	β_i	b _i	S.E.	β_i	b _i	S.E.	
SB1	0.749	0.937	0.066	-	-	-	0.329
SB2	0.720	0.892	0.072	-	-	-	0.572
SB3	0.703	0.869	0.057	-	-	-	0.506
SB4	0.750	0.937	0.064	-	-	-	0.624
SB5	0.736	0.938	0.053	-	-	-	0.770
SB6	0.776	1.000		-	-	-	0.568
SB7	0.651	0.821	0.066	-	-	-	0.779
SB8	0.704	0.910	0.067	-	-	-	0.481
SB9	0.656	0.824	0.070	-	-	-	0.474
SB10	0.689	0.885	0.067	-	-	-	0.430
SC1	-	-	-	0.693	0.781	0.048	0.496
SC2	-	-	-	0.883	1.000		0.424
SC3	-	-	-	0.754	0.856	0.050	0.602
SC4	-	-	-	0.877	0.999	0.055	0.542
SC5	-	-	-	0.790	0.897	0.050	0.563
SC6	-	-	-	0.711	0.812	0.049	0.494
SC7	-	-	-	0.757	0.860	0.050	0.518
SC8	-	-	-	0.574	0.642	0.052	0.560

chi-square test = 55.610, df = 48, p-value = 0.210, RMSEA = 0.020

ภาพที่ 2 แสดงค่า Standardized Solution ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่หนึ่ง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ พบว่า โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของผลกระทบด้านสังคมที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่า ผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผักจังหวัดภูเก็ต มีจำนวน 2 องค์ประกอบ 18 ตัวแปร ได้แก่ การพัฒนาทักษะและความสามารถด้านวัฒนธรรมใหม่ (SB1), การส่งเสริมสุขภาพและความอยู่ดีมีสุข (SB2), ความรู้สึกภาคภูมิใจ (SB3), ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย (SB4), การสัมผัสประสบการณ์จากกิจกรรมใหม่ (SB5), การเรียนรู้สิ่งใหม่ (SB6), คุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน (SB7), งานเฉลิมฉลองของชุมชน (SB8), ชุมชนได้รับการยอมรับในเชิงบวก (SB9), ความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน (SB10), จำนวนขยะเพิ่มมากขึ้น

(SC1), การใช้ทรัพยากรบุคคลของชุมชนมากเกินไป (SC2), ระดับเสียงดังรบกวน (SC3), การจราจรแออัด (SC4), ความแออัดในชุมชน (SC5), สูญเสียความเป็นส่วนตัว (SC6), การบุกรุกชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน (SC7), รบกวนการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน (SC8) โดยองค์ประกอบและตัวแปรดังกล่าวมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในระดับที่น่าเชื่อถือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 มีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Delamere (2001) ที่เสนอว่า แบบวัดผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลชุมชนประกอบด้วย ผลประโยชน์ทางสังคม และต้นทุนทางสังคม อีกทั้งผลประโยชน์ทางสังคม สามารถจำแนกเป็น ผลประโยชน์ของชุมชน และผลประโยชน์ส่วนบุคคล อีกทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ Yozukmaz et al. (2020) กล่าวว่า ผลกระทบด้านสังคม ประกอบด้วย ผลประโยชน์ทางสังคม และต้นทุนทางสังคม และมีการจัดองค์ประกอบย่อยของผลประโยชน์ทางสังคม ออกเป็น 3 องค์ประกอบย่อย คือ ผลประโยชน์ส่วนรวม ผลประโยชน์ทางวัฒนธรรม-การศึกษา และผลประโยชน์ความสามัคคีทางสังคม ส่วนต้นทุนทางสังคม มีการจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบย่อย คือ ความกังวลเกี่ยวกับทรัพยากรทางสังคม ความกังวลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และความกังวลเกี่ยวกับระเบียบทางสังคม ซึ่งการศึกษาของ Bagiran and Kurgun (2016) มีการค้นพบที่สำคัญคือ ต้นทุนทางสังคมของงานเทศกาลเพิ่มขึ้นจากความแออัดของการจราจร ความแออัดของการสัญจรทางเท้า ความเสียหายของระบบนิเวศ ปัญหามลพิษ และความแออัดยัดเยียด สอดคล้องกับการศึกษาของ Moisescu et al. (2019) กล่าวว่า ผลกระทบเชิงลบ ประกอบด้วย มลพิษทางเสียง อาชญากรรม ชะงัก การทำลายสิ่งแวดล้อม การใช้ระบบสาธารณูปโภคเกินความสามารถในการรองรับ และการเพิ่มขึ้นของค่าครองชีพ นอกจากนี้ การศึกษาของ Pavluković et al. (2017) พบว่า วัฒนธรรมของชาติมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการรับรู้ผลกระทบของเทศกาล อีกทั้ง Chiciudean et al. (2021) พบว่า การรับรู้ผลประโยชน์จากการจัดงานเทศกาลมีมากกว่าการรับรู้ต้นทุนทางสังคม สามารถช่วยสนับสนุนการพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการศึกษาของ Yoldi et al. (2016) พบว่า ผลประโยชน์ของชุมชน และผลประโยชน์ของวัฒนธรรม-การศึกษา เป็นปัจจัยเชิงบวกที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขของผู้อยู่อาศัยในชุมชน สอดคล้องกับ Scholtz et al. (2019) กล่าวว่า การศึกษาการรับรู้ผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลสนับสนุนการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ทั้งนี้จากการศึกษาผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือคือลกินผักจังหวัดภูเก็ต พบว่า ผลประโยชน์ทางสังคมส่วนใหญ่เป็นผลประโยชน์ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากประสบการณ์ทางวัฒนธรรม อีกทั้งเทศกาลถือคือลกินผักมีส่วนช่วยส่งเสริมสุขภาพ รวมถึงสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ชาวภูเก็ตในฐานะเทศกาลประจำปี ดังนั้นการสืบสานประเพณีถือคือลกินผักในรูปแบบการจัดการจัดงานเทศกาล นับเป็นการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดการรับรู้ในเชิงบวก อันจะนำไปสู่การยกระดับภาพลักษณ์ของจังหวัดภูเก็ตด้วยงานเทศกาลทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามสำหรับต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการจัดงาน โดยเฉพาะการรบกวนการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากประเพณีถือคือลกินผักเป็นประเพณีประจำจังหวัดที่มีการสืบสานมาอย่างยาวนาน ทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต

สรุป

เทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต เป็นเทศกาลประจำปีที่มีการจัดงานอย่างยิ่งใหญ่ และมีความเป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนจังหวัดอื่นในช่วงเทศกาลเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมดั้งเดิมในรูปแบบของพิธีกรรมที่หลากหลายตลอด 9 วัน 9 คืน ของเทศกาล ได้แก่ พิธีอัญเชิญ (แห่พระรอบเมือง) พิธีโก้ยโหย้ (ลุยไฟ) และพิธียกเสาโกเต้ง ด้วยเหตุนี้ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมเดินทางมาร่วมงานเทศกาลถือศีลกินผักที่จังหวัดภูเก็ต ก่อให้เกิดผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจมากมาย แต่อย่างไรก็ตามผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นกลายเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของเทศกาล ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นจำเป็นต้องแบ่งปันสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ รวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ กับนักท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากการศึกษาพบว่า การจัดงานเทศกาลถือศีลกินผักก่อให้เกิดผลกระทบด้านสังคมทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยผลประโยชน์ทางสังคม ส่วนใหญ่ปรากฏในมิติของผลประโยชน์ส่วนบุคคลมากกว่าผลประโยชน์ชุมชน ได้แก่ การเรียนรู้สิ่งใหม่ การได้รับประสบการณ์ทางวัฒนธรรม การพัฒนาทักษะด้านวัฒนธรรม การส่งเสริมสุขภาพ ความรู้สึกภาคภูมิใจ และคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น สำหรับต้นทุนทางสังคม ปรากฏในมิติของต้นทุนด้านคุณภาพชีวิตมากกว่าต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจราจรแออัด ความแออัดในชุมชน การบุกรุกชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน ระดับเสียงดังรบกวน และการสูญเสียความเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ผลการศึกษาผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผักนับเป็นข้อมูลสำคัญที่มีคุณค่าเชิงวิชาการ และหากนำไปต่อยอดเพื่อแก้ปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้น ย่อมเป็นการส่งเสริมให้เกิดคุณค่าทางสังคม อีกทั้งช่วยลดผลกระทบเชิงลบจากการจัดงานเทศกาลอย่างเป็นทางการ ดังนั้นหน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานเทศกาลในพื้นที่ ควรร่วมมือกันวางแผนพัฒนาการจัดงานเทศกาลถือศีลกินผัก ออกแบบกิจกรรมที่สร้างคุณค่าและประสบการณ์ใหม่แก่นักท่องเที่ยวด้วยมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม รวมถึงการอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางและบริการต่าง ๆ ในช่วงเทศกาล อันจะส่งผลให้งานเทศกาลถือศีลกินผักกลายเป็นเทศกาลที่สร้างคุณค่าทางสังคม ขยายตัวไปสู่การสร้างคามยั่งยืนในการพัฒนาชุมชน พัฒนาเมือง และพัฒนาประเทศในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัย พบว่า องค์ประกอบผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ ผลประโยชน์ทางสังคม และต้นทุนทางสังคม ทั้งนี้ผู้จัดงานและผู้มีอำนาจปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำแบบวัดที่ได้ไปใช้วัดระดับผลกระทบด้านสังคมของเทศกาล

ถือศิลปินfolk จังหวัดภูเก็ต เพื่อเฝ้าติดตามและเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการงานเทศกาลที่ส่งผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยในชุมชนให้น้อยที่สุด รวมถึงสนับสนุนผลประโยชน์ทางสังคมให้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้แบบวัดผลกระทบด้านสังคมของเทศกาลถือศิลปินfolk จังหวัดภูเก็ต สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเทศกาลหรืองานอีเวนต์รูปแบบอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างผลกระทบด้านสังคมเชิงบวกจากการจัดงานเทศกาล สำหรับประเด็นการศึกษาในครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมเชิงบวกที่ส่งผลต่อการให้การสนับสนุนของผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น รวมถึงการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่ผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการงานเทศกาลอย่างยั่งยืน

References

- Bagiran, D., & Kurgun, H. (2016). A research on social impacts of the Foça Rock Festival: the validity of the Festival Social Impact Attitude Scale. *Current Issues in Tourism*, 19(9), 930–948.
- Baraibar-Diez, E., Luna, M., Odriozola, M.D., & Llorente, I. (2020). Mapping social impact: A bibliometric analysis. *Sustainability (Switzerland)*, 12(22), 1–21.
- Buranasuwon, W. (2018). Strategic Communication for Special Events Management for the Kathu Shrine during the Phuket Vegetarian Festival. *Humanity and Social Science Journal, Ubon Ratchathani University*, 9(1), 1–36.
- Chanseelamai, A., & Chansuwan, P. (2021). Invented Tradition and Cultural Resource Management of Buriram Volcano Festival, Mueang Buriram District in Buriram Province. *Journal of Humanities & Social Sciences*, 19(1), 21–36.
- Chiciudean, D.I., Harun, R., Muresan, I.C., Arion, F.H., & Chiciudean, G.O. (2021). Rural community-perceived benefits of a music festival. *Societies*, 11(2), 1–13.
- Cohen, E. (2009). Spirit Possession and Tourism at Thai Festivals a Comparative Study. *Tourism Recreation Research*, 34(1), 45–54.
- Delamere, T. A., Wankel, L. M., & Hinch, T. D. (2001). Development of a scale to measure resident attitudes toward the social impacts of community festivals, Part I: Item generation and purification of the measure. *Event Management*, 7(1), 11–24.

- Delamere, Tom A. (2001). Development of a Scale to Measure Resident Attitudes Toward the Social Impacts of Community Festivals, Part II. Verification of the Scale. *Event Management*, 7(1), 25–38.
- Gozini, N., & Tseane–Gumbi, L.A. (2017). Economic impacts of Buyel'Ekhaya Pan–African Cultural Music Festival on East London residents, Eastern Cape Province, South Africa. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 6(2), 1–12.
- Kijchainukul, P. (2020, November 13). *Vegetarian Festival*. The Cloud. <https://readthecloud.co/phuket-vegetarian-festival-2020/>
- Li, X., & Wan, Y.K.P. (2017). Residents' support for festivals: integration of emotional solidarity. *Journal of Sustainable Tourism*, 25(4), 517–535.
- Likert, R. (1932). A Technique for the Measurement of Attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 1–55.
- Moisescu, O.I., Gică, O.A., Coroș, M.M., & Yallop, A.C. (2019). The UNTOLD story: Event tourism's negative impact on residents' community life and well-being. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 11(5), 492–505.
- Nisaisat, C., & Punniyom, W. (2020) The Characteristics and Dynamics of Vegetarian Festival in BanMoo Shrine, Saochangok Sub-district, Bangkok District, Chachoengsao Province in Contemporary Thai Society. *Academic Journal of Humanities and Sciences Burapha University*. 28(1), 73–97.
- Nunnally, J.C. (1978). *Psychometric theory* (2nd Edition). McGraw–Hill.
- Pavluković, V., Armenski, T., & Alcántara–Pilar, J. (2017). Social impacts of music festivals: Does culture impact locals' attitude toward events in Serbia and Hungary?. *Tourism Management*, 63, 42–53.
- Perić, M. (2018). Estimating the perceived socio–economic impacts of hosting large–scale sport tourism events. *Social Sciences*, 7(10), 1–18.
- Pratipnatsiri, K., & Kraiwanit, T. (2019). Impact of Events and Festivals on Thailand's Tourism Industry. *Journal of politics, administration and law*, 9(3), 665–691.
- Rivera, M.A., Semrad, K.J., & Croes, R. (2016). The internationalization benefits of a music festival: The case of the Curaçao North Sea Jazz Festival. *Tourism Economics*, 22(5), 1087–1103.
- Safari, D., Glow, H., Noblet, A., & Pyman, A. (2021). Exploring the impact of an economic–centric approach to evaluating cultural activities: Evidence from a regional music festival. *Australian Journal of Public Administration*, 80(3), 407–423.

- Scholtz, M., Viviers, P.-A., & Maputsoe, L. (2019). Understanding the residents' social impact perceptions of an African Cultural Festival: the case of Macufe. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 17(2), 166–185
- The Bureau of Registration Administration. (2020). *Official Statistics Registration Systems*.
https://stat.bora.dopa.go.th/stat/pk/pk_64.pdf
- Vongthathongdam, S., Panyapa, R., & Khejomsa, R. (2019). The Impact of Makha Bucha Festival at Prasat Hin Wat Phu, Champasak Province on the People Life's Way, Champasak Province, Lao People's Democratic Republic. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University*, 6(2), 31–44.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.
- Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H.L., & Karacaoğlu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. *Annals of Tourism Research*, 61, 1–18.
- Yozukmaz, N., Bertan, S., & Alkaya, S. (2020). Festivals' social impacts and emotional solidarity. *International Journal of Event and Festival Management*, 11(2), 239–253.